

ΓΝΩΜΗ

Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΔΥΣΦΗΜΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΚΟΠΙΑ

ΤΟΥ ΒΑΛΕΝΤΙΝ ΠΟΡΙΑΖΟΦ

Αφορμή για το παρόν άρθρο είναι η συνέντευξη του Νικολά Ντιμιτρόφ που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα σας στις 25 Απριλίου με τίτλο «Η περίπτωση της Βόρειας Μακεδονίας: Μια πρόκληση για την αξιοπιστία της ΕΕ».

Πράγματι, η περίπτωση της Βόρειας Μακεδονίας αποτελεί πρόκληση, όμως περισσότερο για την αξιοπιστία της ίδιας ως υποψήφιας χώρας.

Το πρόβλημα μεταξύ της Βουλγαρίας και της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας (θα χρησιμοποιήσω το ΔΒΜ μόνο για λόγους συντομίας) δεν είναι αυτό που ισχυρίζεται ο κ. Ντιμιτρόφ στη συνέντευξή του.

Η Βουλγαρία δεν έχει καμία αξίωση για την κυριαρχία της ΔΒΜ, ούτε αμφισβητεί το κυριαρχικό δικαίωμα των πολιτών της ΔΒΜ να αυτοπροσδιορίζονται ή να αποκαλούν τη γλώσσα τους όπως αυτοί κρίνουν. Το να προσποιούμαστε κάτι διαφορετικό είναι απλώς μια απόπειρα σπύλωσης της στάσης της Βουλγαρίας.

Η Βουλγαρία πρώτη αναγνώρισε αυτή τη χώρα και παρείχε οικονομική και στρατιωτική αρωγή ζωτικής σημασίας για την επιβίωσή της. Αποτρέψαμε οι συγκρούσεις στη Γιουγκοσλαβία να καταπνίξουν την τότε ΠΓΔΜ. Υπό τη βουλγαρική προεδρία της ΕΕ το 2018, προωθήσαμε ενεργά την προοπτική ένταξης των Σκοπίων στην ΕΕ. Υποστηρίξαμε άνευ όρων την ένταξη της ΔΒΜ στο ΝΑΤΟ, καθώς σταθεροποιούσε τη θέση της στη Δύση αλλά και την αμυντική συμμαχία.

Στο μεταξύ, τα Σκόπια δεν εγκατέλειψαν

το ιδεολογικό δόγμα της γιουγκοσλαβικής εποχής, παρά συνέχισαν να αντλούν την ταυτότητά τους μέσω της παραποίησης και της ιδιοποίησης της ιστορίας της Βουλγαρίας. Η ΔΒΜ θα πρέπει να σταματήσει κάθε διεκδίκηση για την ιστορία και τη γεωγραφία της Βουλγαρίας, όπως έκανε πρόσφατα έναντι της Ελλάδας.

Σε αντίθεση με την κοινή πεποίθηση, οι ιστορικές διαφορές δεν είναι απλώς ακαδημαϊκές. Έχουν πολύ ξεκάθαρες συνέπειες στις ημέρες μας.

Η παραχάραξη της Ιστορίας παρατηρείται ευρέως στα σημερινά σχολικά βιβλία της ΔΒΜ. Τρεις γενιές πολιτών, των οποίων οι πρόγονοι μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα αυτοπροσδιορίζονταν ως Βούλγαροι Μακεδόνες, έχουν γαλουχηθεί με μίσος έναντι της Βουλγαρίας. Ακριβώς πάνω σε αυτή την ιστορική παραχάραξη τα Σκόπια στηρίζουν τις μειονοτικές αξιώσεις τους έναντι της Βουλγαρίας.

Μετά τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, τα Σκόπια έχασαν την ευκαιρία να διαρρήξουν τους δεσμούς με το αταβιστικό κρατικό δόγμα του «Μακεδονισμού». Ενώ αρχικά εξυπηρετούσε τις εδαφικές φιλοδοξίες της Γιουγκοσλαβίας προς την Ελλάδα και τη Βουλγαρία, το δόγμα αυτό συνεχίζει να αποτελεί την ουσία της εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής της ΔΒΜ. Αυτό οδήγησε σε διαμάχες δεκαετιών με την Ελλάδα και στη διατήρηση αλτρωτικών αξιώσεων έναντι της Βουλγαρίας.

Όλα τα νέα κράτη-μέλη της ΕΕ είχαν το σθένος να αντιμετωπίσουν το απολυταρχικό τους παρελθόν. Μια διαδικασία επίπονη,

πλην όμως αναγκαία για να αντλήσουν διδάγματα από το παρελθόν. Ο αποχαρκτηρισμός των αρχείων της γιουγκοσλαβικής εποχής θα έριχνε φως σε μια πραγματικά σκοτεινή σελίδα της ιστορίας της ΔΒΜ. Περιέχουν αποδείξεις μιας στρατηγικής ελέγχου μειονοτήτων – που ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του '40 – και παρουσιάζουν δίκες κατά Βουλγάρων και μαζικές εκτελέσεις το 1945, γνωστές ως «Ματωμένα Χριστουέγνα». Τον Αύγουστο του 1945, με τη βούληση του Βελιγραδίου και της Μόσχας, η τοπική βουλγαρική διάλεκτος ανακηρύχθηκε ως η επίσημη «μακεδονική γλώσσα», την ώρα που σε στρατόπεδα συγκέντρωσης όπως το Γκόλι Οτόκ στοιβάζονταν όσοι εναντιώνονταν σε αυτή την εθνική χειραγώγηση.

Η ρητορική μίσους κατά της Βουλγαρίας και οι διακρίσεις εναντίον των Βουλγάρων Μακεδόνων κυριάρχησαν στη διάρκεια της κομμουνιστικής και μετα-κομμουνιστικής ιστορίας της ΔΒΜ. Το πιο ξεκάθαρο πρόσωπο παράδειγμα σχετίζεται με τον εκπρόσωπο της ΔΒΜ στη Eurovision, Βασίλ Γκαρβανλίεφ, που τόλμησε να δηλώσει τη βουλγαρική του καταγωγή. Δύο πρώην πρωθυπουργοί της ΔΒΜ – ο Λιούμπσο Γκεοργκίεφσκι και ο Βλάντο Μπουκόφσκι – καθώς και ο πρώην ΥΠΕΞ Ντένκο Μαλέσκι μίλησαν δημοσίως για τις βουλγαρικές ρίζες του σλαβικού λαού της ΔΒΜ και την ανάγκη να αφήσουν πίσω την κληρονομιά της κομμουνιστικής Γιουγκοσλαβίας. Όλοι τους υπήρξαν θύματα σφοδρής ρητορικής μίσους και απειλών. Αυτές οι υποθέσεις εκτείνονται πέρα από τις

διμερείς σχέσεις μεταξύ Σόφιας και Σκοπίων. Θέτουν υπό αμφισβήτηση την υποψηφιότητα της χώρας για ένταξη στην ΕΕ σύμφωνα με τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Για αυτόν τον λόγο η Βουλγαρία στο Προσχέδιο Διαπραγματευτικού Πλαισίου για τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της ΔΒΜ πρότεινε διατάξεις που επιτρέπουν την αξιόπιστη παρακολούθηση της εφαρμογής διμερών συνθηκών (δηλαδή με τη Βουλγαρία και με την Ελλάδα).

Δυστυχώς, τα Σκόπια συνεχίζουν να ασκούν παρασκηνιακή πίεση, ελπίζοντας να αλλάξουμε τη στάση μας. Αυτή η προσέγγιση δεν είναι λογική, είναι αφελής. Η βουλγαρική κοινή γνώμη είναι συντριπτικά υπέρ των παραπάνω θέσεων. Η Βουλγαρία δεν μπορεί να απαρνηθεί την ιστορία της που μετράει περισσότερα από χίλια χρόνια. Δεν μπορούμε να διαστρεβλώσουμε την ιστορία εκατομμυρίων βουλγάρων πολιτών, κληρονόμων των Βουλγάρων Μακεδόνων, και να τους προσδιορίσουμε αναδρομικά ως «Μακεδόνες» όπως επιθυμούν τα Σκόπια. Αντί να κατηγορούν τη Βουλγαρία με ψευδή επιχειρήματα, τα Σκόπια πρέπει να βρουν τρόπους να επιστρέψουν σε ένα λογικό δημόσιο αφήγημα αλλά και σε ουσιαστικό διάλογο. Αυτή η διαδικασία μπορεί να διαρκέσει χρόνια, όπως δείχνει η εμπειρία με την Ελλάδα, αλλά μπορεί επίσης να προχωρήσει πολύ πιο γρήγορα. Παρά τα εμπόδια, η Βουλγαρία παραμένει ανοιχτή στον διάλογο.

Ο κ. Βαλεντίν Ποριάζοφ είναι πρεσβευτής της Βουλγαρίας στην Ελλάδα.